

De Heraut

van de

Reformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124.)

Zondag 8 October 1899. N°. 1137.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonneementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE: Bureau: Willemsstraat 96, te Amsterdam.
Inzendingen, die later dan Donnerdag's namiddags te 12 uren worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.50, voor het Buitenland per jaar f 6 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers aan het Bureau f 10 Cent.
Abonneementen worden aangenomen door alle Boekhandelaren, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van tot 6 regels f 1.20, voor elke regel meer 20 Cent.
Aanvragen en vermelding van liefdegaven en Verlagen van voren f 12 Cent. regel.

„En vergeet geene van zijne weldaden.”

Loof den Heere, mijne ziele, en vergeet geene van zijne weldaden.
Psalm 103: 2.

Door de weldaden onzes Gods te vergeten, bezondigen we onze ziel; en toch ligt de verzoeking tot deze zonde nooit dichter voor de deur van ons hart dan in dagen van rouw en berooving.

Dit stemt ge toch toe, Gods weldaden zijn nooit werktuiglijk of voor den vorm, maar altoos diep gemeend. Wij zijn dikwijls in onze weldaden, die we aan andere menschen doen, niet dieper in, dan met de hand, die er de kosten voor maakt. Onze weldaden hadden we zoo vaak liever niet gedaan, en dat we ze toch deden, was zoo dikwijls omdat we er welstaanshalve niet buiten konden. Niet zelden zelfs mengt er zich zelfzucht in. Geven op hoop van weder te verkrijgen. En al is het zoo, dat er ook onder menschen heel wat weldaden bewezen worden, die uit drang om wel te doen en lust om te zegenen opkwamen, toch geldt het ook hier, dat zelfs onze beste daden nog altoos met zonde bevestigd zijn. Volkomen heilig is onze liefde in wat we voor anderen doen nooit.

Maar Gods weldaden aan ons zijn altijd ganach volkomen. De Heere leeft in elke weldaad die Hij ons bewijst altoos geheel in. Ze zijn altoos tot op den bodem doorgelooft en doortinteld van zijn Goddelijke liefde. Ze zijn tot op het diepste doorgedacht. Ze zijn met heel ons leven en heel ons wezen in schoon en evenredig verband gezet. Ze hangen onderling alle samen en vormen te zamen één wonderbaar geheel van in elkaar geschakelde liefdeschakelen. Elke weldaad Gods is een parel, met vaderlijke zorg uitgekozen en met Goddelijk bestel geregen in het snoer der liefde waarmee Hij ons siert.

Maar juist omdat Gods weldaden, één voor één, door de hand Zijner trouwe als flonkerende starren aan den hemel van ons leven zijn geplaatst, om ons tot teekenen van Zijn trouw en liefde te zijn, daarom is het zoo zondig in ons, als we er geen oog voor hebben, en als we onder het geflonker van Zijn trouwe voortgaan op den levensweg, met het sombere oog ter aarde neergeslagen.

Dat beledigt zijn Vaderhart. Dat kwetst zijn Goddelijk mededogen. Dat is liefde met ondank vergelden.

En bedenkt het wel. Het is niet genoeg, in het gemeen aan de veelheid van Gods weldaden indachtig te zijn.

Stuk voor stuk, één voor één, moeten ze in den spiegel van het hart fonkelen en liefde en lof naar onzen Vader in de hemelen terugstralen.

Vergeet niet één van zijn weldaden!

Maar juist daar gaat de rouw en de berooving van ons hart zoo, eer we het weten, tegen in.

O, De verzoeker van ons hart laat ons zelfs bij het graf niet los, en poogt zelfs bij onze heiligste smart onze ziele af te buigen van den lof des Heeren.

Hij fluisert ons dan in, dat het al veel voor ons geloof is, zoo we niet morren; dat te berusten in Gods wil vroomheid te over is; en dat wie de hand op den mond legt, en zich met een gebroken hart onderwerpt aan het harde lot dat over hem kwam, reeds met de allerheiligsten zich meten kan.

En toch dat is niet zoo.
Ge berust, ge legt de hand op den mond, ge onderwerpt u, als ge staat tegenover een macht, waartegen ge niets doen kondt, en tegenover een majesteit, die om ontzag en eerbiedenis vraagt.

Maar zoo mag een kind van God niet tegenover zijn Vader in de hemelen staan. Als we in wat nood of dood ook, al zij het nog zoo kort, het geloof aan Gods trouw en Vaderlijke opgeven, is God voor ons weg. Dan is Hij onze God niet meer, en is het geflonker van zijn weldaden achter een hoers van nevelen voor ons schuil gegaan.

De wereld verstaat dat niet. Van haar kan God zijn eere niet hebben. Zij kan zijn Vaderhart niet met wezenlijk verstand van zijn liefde toespreken.

En nu ziet God uit naar zijn kind, of dat kind zijner liefde krachtig genoeg in het geloof staat, om zelfs in de pijnlijkste ure dankend en lovend tot Hem op te zien.

En eerst als dat zoo zijn mag, en het geloof aldus heerlijk over den weemoed van het hart triomfeert, dat geen oogenblik die eeuwige trouw van onzen Vader in de hemelen verdacht wordt, dan is er gejuich onder de engelen Gods daarboven, en gaf een menschenhart op aarde een echo op hun lied des lofs voor den Troon.

Daarin sterken dan Gods kinderen elkaar onderling. En als de verzoeker dan telkens weer het oog wil afrekken, om het hopeloos te doen starren op de donkere plek, die het zoete leven wegbrak, dan komt de broeder den broeder ter hulpe, om tegenover die verzoeking, de weldaden Gods weer voor ons oog te plaatsen.

Eén alleen zou het niet in lof en liefde volenden kunnen. Maar dan komt de gemeenschap der heiligen te hulpe. En dat trekt het hart van de rouwe af, en maakt dat het zielsoog weer door de weldaden onzes Gods gebodt wordt. En zoo komt er door strijd overwinning. En het einde is, dat er weer een lach der liefde door de tranen heenbreekt, en dat er weer lof en dank uit de wonde zelf van het hart voor onzen Vader die in de hemelen is opklimt.

En dat juist is het, wat God in die ure bij zijn kind zoekt.

Niet een ziele heenzetten over de smart, niet een verbloemen van rouwe. Integendeel, God de Heere wordt te meer verheerlijkt, hoe dieper en voller we in onze smart wegzinken. De werkelijkheid moet met helder, diep bewustzijn, in al haar bitterheid doorleefd en gevoeld worden. En als uit den weemoed en de rouwe van een zoo tot in het diepste des wezens gewond hart, dan eindelijk toch de toon van lof en liefde, van dank en van aanbidding opklimt, dan, maar ook dan eerst, geniet het Vaderhart daarboven, wat het van het hart van zijn kind vraagt, en wat onzen God zoo ten volle toekomt.

En dieper bezien hangt dat toch geheel af van het standpunt, waarop we ons voor 's Heeren oog stellen, of wilt ge van de vraag, of bij het graf onzer dooden de klacht voegt, dat God ze nu reeds van ons nam, dan wel de toon des dankes, dat Hij ze eens ons schenke en ze ons zoo lang liet.

Zijn wij het middenpunt, en hadden wij onszelven verrijkt door het bezit van man of vrouw of kind voor onszelven te scheppen, en komt God nu wreed tusschenbeide om ons dat heerlijk bezit te ontfangen? Of

wel was die man, die vrouw, dat kind door God, en God alleen geschapen, Zijn eigendom, en ons door Zijn liefde toegebracht, om er in te genieten voor den van Hem bestelden tijd?

En dan valt er in ons over het antwoord niet te aarzelen. God schiep immers dien man, die lieve vrouw en dat schat van een kind om Zichzelfs wille, opdat ze Hem, eerst hier en straks daarboven, leven, dienen en verheerlijken zouden.

Zelfs toen Hij ze ons toebrocht stond Hij ze niet af. Ze zijn ons niet eens geleend. Maar ook onderwijl de teederste banden ons met hen saamstrengden, bedoelde Hij immers alleen dat wij een eind van den weg met hen saam zouden wandelen, om op dien weg Hem saam te dienen en te verheerlijken.

Ons bezit van onze lieven was immers slechts een klein deel van hun bestaan, een nietig onderdeel in hun eeuwig bestaan, en dus ons samen zijn met hen maar een klein brokstuk uit hun eeuwig roeping.

En als nu in het groote Godsbestel de ure gekomen is, dat ze het deel hunner roeping op aarde voleind hebben, en de plaats open staat en wacht, waar ze nu hun nieuwe roeping te volenden hebben, wat kan er dan anders in de ziel van Gods kind zijn, dan dank, dat de nieuwe roeping die nu komt, o, nog zooveel heerlijker is, dan het rijkste dat dusver volbracht werd.

Ook de waardschatting van wat we zoo droef verloren, komt zoo eerst onder het Goddelijk juiste gezichtspunt voor ons hart te staan.

Wie met zijn hart naar den kant van zijn rouwe blijft overhellen, wordt bij elk indenken van wat school in wat hij ten grave uitdreef, al armer en beroofder.

Maar wie in zijn lieve dooden kinderen Gods mag zien, waarop hun en onze Vader de eerste rechten heeft, die verdiept zich met een ontlust gemoed in al dezen wonderen schat, dien God in wie heenging verborgen had, en wordt bij het opmerken van elke nieuwe gave, die in hun hart verscholen lag, slechts te dankbaar gestemd, dat zooveel weelde hem omringen en op den weg met hem mocht gaan.

Het is dan niet meer de grootheid van den mensch dien we bij het indenken van dat vele rijke zoeken, maar juist dat in volle breedte uitmeten van dat rijke is dan één groot maken van den Naam des Heeren, die ze alzoo geformeerd, zoo ontplooid, en zoo geestelijk gesierd had met het beste zijner hemelsche versieringen.

Alle strijd tusschen God en dat eerst zoo wreede graf valt dan weg, en haast nergens dieper dan bij dat graf kan dan de toon van dank en lof en aanbidding tot onzen Vader in de hemelen opklommen.

Niets, niets dan de zonde doet ook hier de nevelen opkomen. O, We zouden zoo van heeler ziele wenschen, onze lieve dooden buiten zonde te hebben gekend, en veel meer nog, zelve buiten zonde onze lieve dooden genoten en bezeten te hebben.

Helaas, zoo was het niet, en bitter klaagt bij het scheiden de aan zichzelf ontsdekte ziel over eigen schuld en tekortkoming. O, Men zou zoo vurig het willen afbidden, of dat saamleven mocht worden overgedaan. Hoeveel heerlijker zou het dan niet zijn kunnen.

En dat weet God de Heere ook, en daarom volgt er in den psalm op die aangrijpende woorden: „Vergeet niet één van zijne weldaden”, vlak dat andere: „die al uw ongerechtigheden vergeeft”.

En zoo komt nu bij de weldadigheden uit het verleden, waarvan we er niet één vergeten zullen, die nieuwe, die heerlijkste weldaad bij, dat Hij onze God van voor het beeld onzer lieve dooden allen nevel van zonde wegneemt, en ze ons nu in het witte kleed van Gods heiligen doet aanschouwen, en dat Hij ons ook bij het graf onzer lieve dooden besprengt met het bloed van het heilige Godsblaad. Zoo ver het Oosten is van het Westen zoo ver doet Hij ook bij het eerst geopend en dan gesloten graf onze overtredingen van ons.

En zoo wordt alles van Gods zijde liefde en trouw. Weldadigheid Gods wat we bezaten. Weldadigheid Gods wat aan onze dooden bewezen werd. En weldadigheid aan onze eigene ziele in die wonderde Verzoening van Christus.

Loof dan den Heere, zijne engelen.
Loof dan den Heere, gij die van ons gingt in de vergadering der volmaakt rechtvaardigen.
Loof den Heere, mijne ziele!

Voor Klootwijks Scholen.

Redactie. Vorige opgave stond door den heer C. J. Ley te Leiden, van J. M. f 2.50, moet zijn: f 3.00.

Buitenland.

Engeland. Comrades of the Quiet Hour.

De heer Dr. Francis E. Clark schreef deze dagen in de Independent een artikel over „het hooren van de sprake Gods”.

De schrijver gaat uit van een gezegde van Thomas à Kempis dat luidt:

„O God, die de waarheid zijt, maak mij een niet u door eeuwigdurende liefde.”

Ik ben dikwerf moede van lezen en moede van hooren. In u alleen zijn al mijne begeerten vereenigd. Laten alle onderwijzers zwijgen, laat de gehele schepping stromen voor u, en spreek gij alleen tot mijne ziel.”

Volgens Dr. Clark spreekt aldus ieder ernstig mensch, al kan hij wellicht de taal der opgetogen mystiek niet spreken, wanneer ten minste ons leven staat boven het niveau van het hondenhoofd of varkenshoofd. Hij zou de natuur en de menschen rondom hem het zwijgen willen opleggen, om de stem van den Onbevleete te hooren. Ja, hij houdt het voor een der schoonste lichtpunten van den tegenwoordigen tijd, dat den menigken hunkert naar de stem die van den hemel spreekt, zoodat niet alle ooren naar de aarde zijn geklemd om te weten welke richting de politiek uitgaat, dat niet allen hun oor te luisteren leggen om er achter te komen welke de schommelingen zijn van de geldmarkt, maar dat er eenigen zijn die altijd er naar luisteren wat God de Heere wil zeggen.

Er is in de laatste twee of drie jaren, volgens Dr. Clark, een ontvaken van den geest der meditatie onmiskenbaar openbaar geworden, en het is opmerkelijk en verrijdend dat zij wien het er opzettelijk om te doen is, om de stem des Heeren te vernemen, voor een groot deel jongelieden zijn. Binnen weinige maanden hebben zich dertienduizend jongelieden, leden van „Christian Endeavour societies” (verenigingen die zich de bevordering van Christelijken arbeid ten doel stellen), aangesloten bij de „Comrades of the Quiet Hour”, letterlijk vertaald: „Kamergenaden van het rustige uur”, en al deze jongelieden hebben beloofd dagelijks minstens vijftien minuten af te roonderen niet alleen om te bidden en het Woord van God te lezen, maar speciaal voor de luisterende gestalte (attitude), van hen die God zouden willen hooren spreken.

Dr. Clark acht het daarom van belang om te weten hoe zij God willen hooren spreken.

In de eerste plaats, zoo heet het, moeten

zij, die God willen hooren, gelooven dat Hij is. Er is geen dieper waarheid in den geheelen Bijbel, dan die welke uitgedrukt is in de woorden: „Hij die tot God komt, moet gelooven dat Hij is.” Dit geeft niet te kennen dat wij een bloot verstandelijke bevestiging van de waarheid moeten hebben, maar eene persoonlijke, diepe overtuiging dat Hij is, en dat Hij zeer nabij is, meer nabij dan een vriend of buur, naderbij dan de omringende atmosfeer.

Voorts geeft Dr. Clark nog eenige opmerkingen ten beste om eenige besturing te geven voor hen die Gods stem willen vernemen. Hij spreekt:

„Hoe zullen wij God hooren? Luister als gij wilt hooren. In de natuur kan geen geluid worden opgevangen door een doof oor. Geen gezing van vogels of menschen, geen geluid van een kabbelend riviertje komt tot een oor dat toegestopt is. Hij die God zou willen hooren, moet luisteren naar zijne stem. Tijd en opletendheid zijn noodzakelijk.

God dringt zich nooit aan de onverschillige ziel op. Een kleine tijd alleen met God, elken dag weer opnieuw, is onmisbaar voor hem die Hem wil hooren spreken. De man die nooit zijn kantoor verlaat kan geen oratorium hooren. De student, die nooit zijn oog en zijn aandacht van zijn boeken afrekt, zal nooit de glorie van Mendelssohn of Beethoven leeren kennen. De huisvrouw in wier ooren altijd het gedruisch is van potten en pannen en ketels, zal geen tijd noch aandacht hebben voor welwillender oratoria.

Dit maakt een rustig uur, een moegenwake, oogenblikken van stille gemeenschap noodzakelijk, totdat onze zinnen zoo gelouterd en onze geestelijke ooren zoo opmerkzaam zijn, dat wij Gods stem, gelijk broeder Lawrence zegt, kunnen hooren boven het leven van de marktplaats, het gegons van het schoolvertrek en het gerommel van de keuken.”

Voorts verklaart Dr. Clark dat als men gemeenzaam geworden is met de stem van God in de natuur of in zijn Woord, men gevaar kan loopen om er doof voor te worden, gelijk de menschen die bij de Niagara wonen het gedruisch van dien ontzaglijken waterval niet meer hooren. Juist daarom moeten wij, die bekend werden met Gods boodschap in zijn huis, met zijn geschreven woord, met zijn lofsangen, des te meer tot bezinning komen om te luisteren, opdat wij zijn individuele boodschap voor onze zielen mogen ontvangen.

Maar Gods stem moet worden gehoorzaamd, zoo spoedig wij die hoorden, indien wij hem opnieuw willen hooren spreken. De waarheid die wij kennen, moeten wij in toepassing brengen wanneer waarheid ons zal worden geopenbaard. Dan zullen wij elken dag naar de plaats, waar wij een samenkomst hebben met God, gaan, met nieuwen lust om de stem van den Geest te hooren, en wij zullen onder vinden dat de oude mysticus van Kempis weder volkomen gelijk had, toen hij zeide: „Gij zult in uw binnenkamer (dikwijls bezoeken, dan hebben wij daarin ons vermaakt, maar zeldzaam bezoekt, verkeer met wij daar met afkeer en weersin. Hij die zich aan zijn vrienden en bekenden onttrekt om God te zoeken, zal ervaren dat God tot hem nadert met Zijne heilige engelen.”

Het doet ons leed te moeten constateren dat een dergelijk stuk in het nummer van 21 September van de Independent kon geschreven worden, zonder dat de redactie ook maar met een enkel woord wijst op het gevaarlijke en onnatuurlijke van den inhoud.

Dat het Engelse volk er op gewezen wordt dat men er naar heeft te staan, dat de Geest Gods op ons inwerkt en tot onze zielen spreekt, niet alleen dat hetgeen de Bijbel spreekt waarheid is, maar ook de waarheden van Gods Woord diebaar maakt voor het hart, zoodat wij waarlijk kunnen gelooven dat wij kinderen Gods zijn en de Geest Gods dus als onze Trooster optreedt, wie zou het kunnen wraken! Al getuigenis tegen het oppervlakkige Christendom zoo zulk een woord volkomen te pas zijn. Maar wanneer geleerd wordt: „God dringt zich niet aan een onverschillig hart op”, dan zeggen wij: dit is kennelijke onwaarheid. Als God ons niet in

De Medische Zending.

III.

Door zijne medische kennis, toegepast op de kranke gemalin van den Maharadja heeft Dr. Colen Valentine toegang gekregen en voor zich zelve en voor zijne medebroeders in Jeyapore, een der meest bigottische vestingen des heidens in het Noorden van Indië, waar de Verenigde Presbyteriaansche kerk nu eene bloeiende zending heeft. Eerst woonde Dr. Valentine te Beaulieu in den staat Malabar. Zijne gezondheid werd echter slecht en hij moest naar het Himalayah-gebergte gaan, om er door rust en luchtverandering te genezen. Op zijne reis derwaarts trok hij Jeyapore door en, terwijl hij daar vertoefde, bezocht hij den Maharadja, die hem in den loop des gespreks meedeelde, dat eene zijner geliefde Rances (gemaaltes) zeer ziek was, dat de inlandische dokters geen raad meer voor haar wisten en dat hij zeer gaarne zou zien, dat Dr. Colen Valentine haar bezocht. Deze stemde dadelijk toe en had het geluk, den aard der ziekte van de Rance op te sporen. Onder Gods zegen herstelde de kranke. Te voren was nog geen enkelen zendingel toegestaan zich in dien staat te vestigen. Na de genezing der Rance kreeg Dr. Valentine de uitnodiging te

Jeyapore te blijven als de geneesheer van Zijne Hoogheid. Hij deelde den Maharadja dadelijk mede, dat hij zendingeling was en dus de aanbidding, hoe mooi ook, niet kon aannemen, tenzij 't hem vergund werd, om zonder hinder den Christus te prediken. Deze voorwaarde werd door den Maharadja aangenomen en Dr. Valentine bleef 14 jaren te Jeyapore, dat door Gods genade sinds zijne poorten voor het Evangelie heeft geopend.

De eervoorde Ellis deelt in zijn hoogst belangrijk verhaal van de overwinningen des Evangelies in Madagascar het volgende van den invloed der medische zending aldaar mee. „De polikliniek, die Dr. Davidson opende, dadelijk na zijne komst, heeft reeds goede diensten gedaan. De hulp, aan de zieken bewezen, en de bekwaamheid, waarmee de dokter zijne patiënten behandelde, maakten eenen diepen indruk op de inwoners der hoofdstad en harer voorsteden. 't Bleef echter niet hierbij. Spoedig verspreide het gerucht van allerlei genezingen zich al verder en verder en hiertoe werkten niet weinig mee de vreemdelingen, die de hoofdstad bezochten en in het Hospitaal genezing hadden gevonden. Het Hospitaal werd een genigte van Christus' barmhartigheid, ontvankelijk de vooroordeelen der Heidenen van alle klassen en bracht het Evangelie aan velen, die in den nacht des doods neezaten.”

Een ander treffend bewijs voor den invloed der medische zending is de met goeden uitslag bekroonde arbeid te Urambo (Midden Afrika) van Dr. Southon, missionneerend arts van het Londensche zendinggenootschap. Dr. Southon moest op zijne reis naar Urambo door Urambo trekken. Koning Mirambo zond, toen hij vernam, dat de doorreisende zen-

deling een arts was, boden tot hem met de bede, bij den koning te komen en hem van een pijnlijk gewel aan zijnen arm te genezen. Dr. Southon ging naar den koning en stelde hem voor 't gewel terstond te verwijderen. Chloroform werd toegepast en de kunstbewerking gelukkig volbracht. De koning, die zeer dankbaar was voor de verlichting van smart, die hij door de operatie verkregen had, verzocht Dr. Southon vurig in Urambo te blijven en daar zijn zendingarbeid te beginnen in de hoofdstad. Hij beloofde hem een huis en een hospitaal en alles, wat noodig was voor zijn eigen gemak en voor den arbeid. „Het land is voor u aangezicht”, zeide de koning, „kies waar gij wilt wonen en 't zal geschieden.” Dr. Southon koos een zeer weelderigen heuvel in de nabijheid der stad uit, waar een goede waterbron was en overvloed van boomen en van dien tijd af waren zijne brieven gedateerd „Calton Hill” Urambo. Des dokters arbeid werd zeer gezegend; zijn omgang met den koning bleef altijd zeer vriendschappelijk en het volk stelde in hem vrouwen. Het zaad des Woords werd met ruime hand gezaaid en toen hij plotseling te midden van zijnen arbeid, werd weggenomen, was de droefheid onder de Wanyanyai ontzaglijk groot en niemand was bedroefder dan koning Mirambo.

Een der moeilijkste vraagstukken op het gebied der zending is dat omtrent de wijze, waarop onder Mohammedanen en Joden het Evangelie moet gebracht worden. Terecht toch heeft men opgemerkt, dat hoe meer waarheid er in een of anderen valschen godsdienst is, hoe moeilijker het is zijne belijders voor de waarheid, die

in Christus is, te winnen. Daar nu Jood en Mohammedaan beiden met de Christenen aan één God gelooven, wordt het zeer moeilijk hen te overtuigen, dat in dien eenen God zijn drie personen en dat God Zijnen Zoon gezonden heeft, om zaligmaker van zondaren te zijn. Zij luisteren niet eens, als men tot hen van deze dingen spreekt, tenzij de woorden Gods door de medische zending tot hen gebracht worden. Een Nederlandsch officier, luitenant v. d. Velde, spreekt in zijne mededeelingen omtrent eene reis door Syrië en Palestina op de volgende wijze over de bezwaren van den zendingarbeid in het Oosten en de waarde der medische zending: „Een groot bezwaar voor de zending vloekt voort uit de moeielijkheid, om toegang te krijgen tot het volk. De bittere haat, die door de Rabbis gevoeld wordt tegen het levende Christendom en vooral tegen de zendingelingen, die het brengen, maakt het voor dezen bijna onmogelijk om met de Joden over de nooden hunner ziel te spreken.” En dit geldt ook van de Mohammedaansche leeraars. Het Londensche zendinggenootschap heeft daarom aan dien zendingsoort te Jerusalem een medische zending verbonden, waar gratis hulp gegeven wordt aan de kranken, die zich aanmelden. Als door de ziekte des lichaams het trotse hart gebroken is, is dit ontvankelijker voor de stem, die van dit Goddelijk mededogen over den zondaar gewaagt, vooral als zij behoort aan denzelfden persoon, die met teederheid voor het lichaam heeft gezorgd.

DE GAAY FORTMAN.